

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

ת"א 10025-04-17 – תיק פקנ"ז

מספר בקשה: 36

לפני כבוד השופט משה תדמור-ברנשטיין

התובעת:

פלונית

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי ואורן טרגש
נגד

הנתבעים:

1. אנגהאוס ישראל בע"מ
  2. Enghouse Interactive (להלן: "EI")
  3. Alex Black, CTO (EI)
  4. Dennis Farrar, VP, General Counsel
  5. Onkar Mahil, Finance Director
  6. Paul Sarin, VP of Operations
  7. Niru Subramanian, HR Director
  8. עמי סייג
  9. זיו גבוביץ
- ע"י ב"כ הרצוג, פוקס, נאמן ושות' משרד
עורכי דין

ת"א 50490-05-17 – תיק פלת"ד

התובעת:

פלונית

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי ואורן טרגש

נגד

הנתבעת:

הכשרה חברה לביטוח בע"מ
ע"י עוה"ד אבי דויטש ואח'

החלטה

1. לפניי בקשה מטעם התובעת, שבית המשפט יורה כי בדיקתה על ידי מומחה שמונה מטעם מטעם בית המשפט לצורך מתן חוות דעת רפואית בעניינה בתיק תביעה נזיקית, תתבצע - בהיוועדות חזותית, ולא - בפגישה פרונטלית.
2. בענייננו שתי תביעות מטעם התובעת מתנהלות לפניי מאז מחצית שנת 2017, שהדיון בהן אוחד במחצית 2021; **האחת** – למתן פיצויים בגין נזק גוף (נפשי) בשל אירועים מסויימים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

- שנטען כי עברה בעבודתה בישראל בשנת 2014, **והשנייה** – למתן פיצויים בגין נזק גוף בגין תאונת דרכים שעברה בישראל ביום 9.5.2014.
3. ביום 19.11.21 נתתי בנדון החלטה המודיעה על מינוי מומחה בפסיכיאטריה, פרופ' יחיאל לבקוביץ, כמומחה מטעם בית המשפט בתחום הפסיכיאטריה בנדון (להלן: "**החלטת המינוי**" ו-"**המומחה**"), בה הוריתי לו לבדוק את התובעת לצורך מתן חוות דעת בענין נכותה הרפואית הנטענת והקשר הנטען בינה לבין "אירועים" שארעו בעבודתה [רק בהקשר של תביעת הפקניז, בענין ת"א 10025-04-17].
4. בכתב התביעה הודיעה הנתבעת כי מאז סוף שנת 2016 היא מתגוררת בחו"ל; בפרוקטוקול הדיון מיום 2.12.20 הודיע ב"כ התובעת שהיא עדיין מתגוררת בארה"ב; וביום 2.12.21 (בעקבות מינוי המומחה ביום 19.11.21, כאמור), הודיע ב"כ התובעת מטעמה, **מיוזמתה**, למומחה [בסעיף 6 למכתבה למומחה], בין היתר, כי "**התובעת מתגוררת בחו"ל ונודה על תאום מועד לבדיקתה בזום**". המומחה לא התייחס לבקשה זו במכתב לצדדים בעקבות המינוי בו קבע לתובעת מועד להתייצב לפניו במרפאתו לבדיקתה (ליום 27.12.21), כשהורה לה להקדים כחצי שעה לפני שעת הפגישה המיועדת, ולתאם טלפונית שאכן היא מגיעה.
5. ביום 8.12.21 פנה ב"כ התובעת בוואצאפ למומחה, לאשר את קבלת מכתבו, והוסיף, שוב – מיוזמת התובעת: "**... לגבי התובעת – כתבתי לך ש[התובעת] מתגוררת בחו"ל וביקשתי כי הבדיקה תיערך בזום. האם המועד שקבעת 27/12 בשעה 16:30 מתאים מבחינתך לשיחה לזום?"; ולכך המומחה השיב: "לגבי פגישת הזום אבקש את הסכמות 2 הצדדים לבדיקה בזום ונתאם מועד מיוחד...".**
6. **לפניי בקשה מטעם התובעת לאשר למומחה לבצע את בדיקתה לצורך מתן חוות הדעת - באמצעות שיחת וידאו; בקשה המנומקת בקשיים שמערימה תקופת הקורונה על התובעת ועל הגעתה לארץ להתייצב לבדיקתה על ידי המומחה, ובקשייה הכלכליים.**
7. **הנתבעים מתנגדים למבוקש בבקשה**, בטענה כי הדין איננו מאפשר זאת, וכי, מכל מקום, לא סביר לבצע בדיקה פסיכיאטרית לצרכי מתן חוות דעת רפואית פסיכיאטרית מאת מומחה מטעם בית המשפט בקשר עם תביעת נזק גוף בגין אירועים בעבודה – בזום; בוודאי בנסיבות ענייננו.
8. **מצאתי לדחות את הבקשה, כמפורט להלן.**

רקע וטענות הצדדים

9. כל צד הגיש בנדון חוות דעת רפואית בתחום הפסיכיאטריה שנתן לבקשתו פסיכיאטר - כחוות דעת מומחה מטעמו, שלאחר בדיקת התובעת (פרונטלית) בחנה את הפגיעה הנטענת בתובעת כתוצאה מאירועים שארעו בעבודה, לטענתה.
10. המומחה מטעם התובעת, שבדק אותה ביום 13.10.15, קבע כי התובעת סובלת מהפרעה דיכאונית הסתגלותית ממושכת בשל האירועים המתוארים במקום עבודתה, ועל כן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

הגיע למסקנה כי: "יש לקבוע נכות זמנית בשיעור של 30% לפי סעיף 34(ב)(4) למשך שנה. לאחר מכן נכותה הינה בשיעור של 25% לפי סעיף 34(ב)(3)-(4). יש לקבוע נכות זאת לצמיתות".

11. מנגד, המומחה מצד הנתבעים, שבדק את התובעת ביום 13.3.19, הגיע בחוות דעתו למסקנה כי התובעת פיתחה בעקבות האירועים המתוארים על ידה "הפרעת הסתגלות לא מסווגת המלווה בתסמינים דיכאוניים וחרדתיים"; עם זאת, מצא כי "בחלוף שנתיים, מצבה הנפשי של הנבדקת השתפר, היא אינה נמצאת כיום בטיפול נפשי ואינה נזקקת לטיפול תרופתי פסיכיאטרי", ולכן איננה סובלת מתסמיני הפרעה פוסט טראומטית, ועל כן קבע לה נכויות כלהלן:

"1. נכות הנפשית הכוללת של הנבדקת מוערכת בשיעור של 20%, בהתאם לסעיף 34(3) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תש"ז-1956, וזאת באופן זמני. משיעור נכות זו יש לנכות מחצית וזאת נוכח הרקע הנפשי הקודם של הנבדקת, כך שנכותה הנפשית הנגזרת מאירועים נשוא תובענה זו הינה בשיעור של 10%, באופן זמני למשך שנתיים. (בהתאם לסעיף 34(2) לתקנות הביטוח הלאומי(קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תש"ז-1956.

2. בחלוף שנתיים מקרות האירועים נשוא התובענה, נכותה הכוללת של הנבדקת הינה בת 10%, בהתאם לסעיף 34(2) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה, תש"ז-1956. לאחר שחל שיפור במצבה הנפשי של הנבדקת ונוכח העובדה כי אינה נזקקת לטיפול תרופתי פסיכיאטרי וכי אינה נמצאת כיום בטיפול נפשי, גם משיעור נכות זה יש לנכות מחצית וזאת בשים לב לעברה הנפשי כמתואר לעיל, כך שנכותה הצמיתה של הנבדקת אותה ניתן לייחס לאירועים נשוא תובענה זו הינה בשיעור של 5%, בהתאם לסעיף 34(1) וסעיף 34(2) לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תש"ז-1956, וזאת בשל תסמינים שאריתיים של הפרעת הסתגלות".

12. כאמור החלטת המינוי של המומחה מטעם בית המשפט, פרופ' לבקוביץ, ניתנה ביום 19.11.21. הבהרתי בהחלטתי כי מדובר בשני תיקים המתנהלים באיחוד תיקים, וכי לנוכח עמדת הצדדים, ולנוכח הפערים בין חוות הדעת מטעם הצדדים בתיק הנזיקי, מצאתי למנות בנדון את המומחה כמומחה רפואי בתחום הפסיכיאטריה, למתן חוות דעת רפואית – בתחומו - בעניינה של התובעת בנדון.

13. באורח מפורט ומדוקדק עברתי על הטענות בתיקים, כאשר, בין היתר, הבהרתי:

"התביעה הראשונה בנדון (הוגשה ביום 5.4.17) הינה תביעה נזיקית בגין נזק נפשי שנטען כי נגרם לתובעת (או לא נמנע) בגין התעמרות שעברה בעבודתה משך כתשעה חודשים, שהסתיימו בתחילת נובמבר 2014 [ת"א 10025-04-17] (להלן: "תיק הפקנ"ז"). בתביעה זו הוגשה חוות דעת מומחה בתחום הפסיכיאטריה – מטעם כל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

צד... על פי הנטען בכתב התביעה הראשונה, בתיק הפקנ"ז, במשך חמש שנים הייתה התובעת עובדת בחברת הייטק ישראלית, הנתבעת 1 (בתיק זה), כמנהלת משאבי אנוש. לטענתה, לאחר שלוש השנים הראשונות החלו שניים מעובדיה של מעבידת התובעת להתעמר בה. כתב התביעה מגולל את סיפור נפילתה הנטענת של התובעת קורבן לפעולותיו של עובד חדש שהחל לעבוד אצל מעבידתה הישראלית של התובעת באוגוסט 2013 כסמנכ"ל פיתוח, וכן פעולות של עובד נוסף בחברה, מנהל צוות במחלקת הפיתוח; שניהם, לטענתה, שמו להם מטרה לסלקה מהחברה, לאחר שהיא סירבה לשתף פעולה ולהסתיר התנהלות בעייתית שיש בה להזיק לחברה - ממנהליה הבכירים של החברה, שמועסקים על ידי חברה אחרת, חברה אנגלית (חברה אחות מעבידתה הישראלית של התובעת); שככלל הם עובדים בעיקר באנגליה. לטענתה, השתלשלות זו, כללה גם הסתת עובדים ומנהלים נגדה, ייחוס מטלות שלא נועדה למלא במסגרת תפקידה וחתירה תחתיה. לטענת התובעת, הסמנכ"ל המדובר נקט בכל דרך אפשרית להביא לסילוקה מהחברה, לרבות ביזוי, השפלה, צעקות, ואלימות מילולית, שגרמו לה לנזק נפשי, והובילה לפיטוריה. לתובעת טענות גם נגד המנהלים הבכירים, כאמור, שלא פעלו כנדרש על מנת למנוע את ההתעמרות או לעצור את המשך ההתעמרות ותוצאותיה, אף שהתלוננה אצלם "בזמן אמת". על פי הנטען בכתב ההגנה שהוגש בנדון מדובר בתביעה שאין בינה לבין המציאות דבר, ודינה להידחות. נטען כי, לא היתה כל התעמרות, וכי, למעשה, מדובר בראיה לא מציאותית מצד התובעת של מה שבפועל אירע. עוד נטען כי, ממילא, יחסיה של התובעת עם עובדי החברה היו בעייתיים עוד קודם, וללא קשר, להגעתו של הסמנכ"ל לחברה. נטען גם, כי התובעת מפרשת ביקורת מקצועית ועניינית לגבי התנהלותה - כהתעמרות, בשעה שמהמסמכים עולה כי התובעת - היא שפעלה להתלונן אצל המנהלים הבכירים נגד שני העובדים (הסמנכ"ל והעובד הנוסף) בלשון החורגת מביקורת מקצועית מקובלת. לטענת הנתבעים בעולם אידיאלי, אולי העבודה השוטפת אמורה להתנהל ברוע, אך לא כך מתנהלים הדברים בעולם הזה; יש מרגיזים ויש מורגזים, יש "הלוקחים" ללב ויש שאינם לוקחים ללב. עוד נטען בכתב ההגנה, כי התובעת מודעת למצב דברים זה, ולכן הפליגה בתיאוריה על התעללות קשה; כאשר בעצם מדובר, לפי הנטען, בבדיות, תיאורים מסולפים שאין בינם לבין המציאות האובייקטיבית דבר.

14. עוד הבהרתי למומחה בהחלטתי, כי "טרם הוגשו ראיות במי מהתביעות בנדון וטרם נשמעו עדויות. פרשתי את טענות הצדדים בתיק הנזיקי לפני המומחה, על מנת שיבין מה רקע המחלוקת טרם שהוא נטל אנמנזה מאת התובעת". עוד הדגשתי, כי "אדגיש כי פעלתי למנות את המומחה עתה - אף שטרם פניתי להכריע במחלוקת העובדתית, כי אני מוצא שבנסיבות תיקים אלו המאוחדים לפניי - לעיתוי זה יתרונות בתחום הדיוני ואסטרטגי של ניהול התיק, לרבות מענה לאינטרס הציבורי".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

15. ואף סיכמתי למומחה: "כפי שאפרט להלן המומחה שמונה מוזמן ליתן את חוות דעתו בהקשר של בחינת השאלה לגבי עצם קיומה של נכות (זמנית וצמיתה) אצל התובעת בתחומי; וככל שקיימת - בחינת גורמיה של הנכות ושיעורה, ובחינת הקשר האפשרי של הנכות לעבודתה; זאת, כאמור, אף שטרם שיקבעו מסמרות בהכרעה שיפוטית מה אירע, והאם קיים אשם שיש לייחס למי מהצדדים".

16. כאמור, התובעת מתגוררת כיום בארה"ב, ובנימוק זה – פנתה, מיוזמתה, למומחה בבקשה שיאשר לה לבצע את הבדיקה על ידו בשיחת וידאו באמצעות "זום". כפי שצוטט, המומחה הסכים לביצוע הבדיקה בהיוועדות חזותית מרחוק, בתנאי ששני הצדדים מסכימים על ביצוע הבדיקה דרך הזום.

17. ב"כ הנתבעים בתיק הנוזקי כתב ב-9.12.21 בתגובה לפניית ב"כ התובעת לקבלת הסכמתו ל"בדיקה מרחוק", כך: "אני לא מבין איך אפשר לבצע בדיקה רצינית ומקצועית כזו באמצעות זום. להבנתי קיימת חשיבות בבדיקה פיזית של התובעת כפי שהורה בית המשפט. לפיכך איני נותן הסכמתי לבדיקה במתכונת כזו".

18. למול התנגדות זו הוגשה הבקשה הנדונה. לטענת התובעת, הבקשה באה על רקע מצבה הכלכלי והסיכון הבריאותי שמכבידים על הגעתה לישראל לצורך הבדיקה. לטענתה, מצבה הכלכלי, כפי שמתואר במסמכים שצורפו לאורך ההליך המשפטי, הוא לא טוב, ובהתאם היא רוצה לחסוך עלויות כספיות גבוהות שתידרש לשלם הכוללות טיסות ושהייה בבידוד. היא מוסיפה, כי בעקבות מגפת הקורונה והתפשטות וריאנט דלתא ואומיקרון, היא אינה רוצה להיחשף לסיכונים בריאותיים משמעותיים, דבר שיצריך בידוד עם הגיעה לישראל וחזרתה לארה"ב. הבקשה איננה מלווה בתצהיר. בא-כוחה טוען כי לפי ידיעתו היא לא מחוסנת. עוד נטען מטעם התובעת, כי מאז מגפת הקורונה הדבר נהוג לקיים התייעצויות רפואיות, מפגעים טיפוליים ובדיקות רפואיות בתחום הנפשי בשיחת וידאו באמצעות הזום; וכי לכך מתווספת, הסכמת המומחה שמונה בענייננו לביצוע הבדיקה דרך הזום (בתנאי של הסכמת הצדדים).

19. מנגד, טוענים הנתבעים בתגובתם כי מגפת הקורונה הוא מצב מתמשך וידוע, וכי קיימת מגמה ברורה של היחלשותה, תוך קיום "שגרת קורונה". הם טוענים כי עיתוי הגשת הבקשה מעלה חשש כבד כי מטרתה העיקרית של התובעת הוא לסכל את בדיקתה ולא לאפשר שיקוף מלא של מצבה הרפואי האמיתי. לגבי הטענה כי התובעת איננה מחוסנת, מציינים הנתבעים כי אין אסמכתא לעובדה כי התובעת איננה מחוסנת, אלא רק "למיטב ידיעתו" של בא כוחה, ואף אין אסמכתא על היותה נמנית באוכלוסייה בסיכון לתחלואה קשה בנגיף. עוד הם מציינים, כי "לא ברור כלל שהסיכון הרפואי בהידבקות בנגיף הקורונה בהגעה לארץ עולה על הסיכון בהידבקות בנגיף בהישארות ארה"ב (ואם כבר, ההפך)". הם מדגישים גם כי עד היום בדיקה רפואית באופן פרונטלי הייתה "דרך המלך" והמהלך המיטבי. לטענת הנתבעים, העיקר הוא ש"ישנה חשיבות מאין כמותה כי המומח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

הרפואי מטעם בית המשפט הנכבד, פרופ' לבקוביץ', יוכל להתרשם באופן בלתי אמצעי ובמישרין מהתובעת במהלך בדיקתה".

דיון והכרעה

20. דין הבקשה להיזכות; כמפורט להלן.
21. בסיס המחלוקת בין הצדדים הוא עצם קיומה של נכות נפשית אצל התובעת, שיעורה וסיבותיה. נשאלת השאלה, האם ניתן לאשר בדיקת מומחה רפואי על דרך היוועצות חזותית במקרה של מחלוקת בטיב והיקף כזה.
22. **תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018** (להלן: "**התקנות**") מפרטות את הדיונים בהליך האזרחי שניתן להיעזר בהם בהיוועדות חזותית והם: דיון קדם משפט [תקנה 61(ג) לתקנות], עדות מוקדמת [תקנה 63(8) לתקנות] ושמיעת עדות [תקנה 72 לתקנות]. **בתקנה 72 לתקנות** נקבעו מבחני סף לענין הפעלת שיקול הדעת בהתרת שמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית (בשטח המדינה או מחוץ לה) בהתקיים התנאים המנויים בסעיף:
- "(1) הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;**
- (2) עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;**
- (3) אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה".**
23. לטעמי אין לגזור מהמבחנים שבתקנות לקביעת שמיעת עדות עדים על ידי בית המשפט בהיוועדות חזותית, לגבי ההחלטה האם לאפשר גביית אנמנזה מורכבת וארוכה על ידי הפסיכיאטר שממונה בתיק הנזיקי, במיוחד כשמדובר בענין של השפעת אירועים שנויים במחלוקת על מצבה הנפשי של התובעת; השפעה שהיא או היקפה – גם הם שנויים במחלוקת. מכל מקום, אינני מקבל את עמדת התובעת כי מדובר ב"רק שיחה", כדברי התובעת בתשובה לתגובה על הבקשה. אבחון על פי בדיקה פסיכיאטרית של מומחה שמונה בתיק אזרחי נזיקי לצורך מתן חוות דעת, שבחלקו הוא לענין טיב הנכות ושיעורה ובחלקו לענין שאלת קשר סיבתי - הינו הליך מורכב יותר, שלעיתים דורש יותר ממפגש אחד עם המומחה.
24. בעניין צב"נ (אריאל) 52430-11-20 המחלקה לשירותים חברתיים - מועצה אזורית שומרון נ' פלונית (פורסם; 24.11.20), בו היה נדרש לבצע אבחון פסיכיאטרי - עמדה על חשיבות הבדיקה הפרונטלית כבוד השופטת שרון עצמון-הלוי, והיא קבעה בעניין היוועדות חזותית בתחום הפסיכיאטריה כי:

"כבר נקבע בפסיקה (ע"ו מחוזי מרכז לוד 28903-07-20, 28883-07-20 שמאי ודבורה נ' היועץ המשפטי לממשלה והוועדה הפסיכיאטרית המחוזית, 21.7.2020) שגם אם ניתן לקיים את בדיקת החולה בוועדה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

פסיכיאטרית בהיוועדות חזותית, הרי יש לעשות זאת במקרים חריגים, רק אם אין ברירה ובתנאי שהוועדה סבורה שהיא יכולה להגיע לממצאים מבוססים ביחס לתוצאות הבדיקה ולהערכת מסוכנות החולה. בפסיקה הודגש טיבה והיקפה של הבדיקה הפסיכיאטרית אשר צריכה להתבצע על ידי הוועדה ואופי הבדיקה מחייב שתעשה בדרך פרונטלית כדי להתרשם היטב מהחולה".

25. לתגובתם צירפו הנתבעים החלטה, שבה נדחתה בקשה דומה בנסיבותיה ונימוקיה לענייננו, בנימוקים שנחזה שניתן "לאמץ" לענייננו [ת"א (כ"ס) 2665-07-17 פלוני נ' יקיר אביהו (פורסם; 17.09.2018):

"4. על מומחה רפואי, ובכלל זה מומחה בתחום הפסיכיאטריה, חלה חובה על פי דין לבדוק את המטופל.

5. יודגש, מדובר בחובה לבדוק ולא רק להתרשם מהנבדק וזאת בשונה מעדות בבית המשפט שעניינה התרשמות מהעד ומעדותו.

ברי כי לא ניתן לבצע בדיקה כלשהי באמצעות מצלמות. בדיקה רפואית אינה גביית עדות ואינה שיחה. הבדיקה צריכה להיערך באופן בלתי אמצעי כדי שהמומחה יוכל לבדוק פיזית ולהתרשם מהנבדק ומתלונותיו. על אחת כמה וכמה, כאשר מדובר במומחה מתחום הפסיכיאטריה, אשר עיקר בדיקתו הוא התרשמות מהנבדק- מתלונותיו ומדבריו. בבדיקה מעין זו, קיימת חשיבות גדולה אף יותר שהבדיקה תתקיים באופן בלתי אמצעי ללא כל תיווך.

6. נוסף לכך, הליך של גביית עדות באמצעות היוועדות חזותית נעשה בפקוח של בית המשפט ובנוכחות ב"כ הצדדים, באופן שעשוי להבטיח את תקינותו. נוכח אופייה של הבדיקה הרפואית, לא ניתן לנקוט באמצעים שיבטיחו את תקינותה ואת אופן ביצועה.

7. לא מצאתי תקדים או הוראה בדין המתירים למומחה רפואי לבצע בדיקה מרחוק באמצעות מצלמות ואין כל תקדים לכך ולא בכדי. יוער שלא ניתן להסתמך על התקנות אליהן הפנתה התובעת (סעיף 3 לבקשה) משום שהן עוסקות בגביית עדות, ולא זה המצב בענייננו".

26. אמנם החלטה זו התקבלה טרם התפרצות נגיף הקורונה, שבו אכן קיבל ענין ההיוועדות החזותית תנופה; ואמנם, מקובל עלי שמגפת הקורונה שינתה את פני הדברים ונדרשת התייחסות מיוחדת והתחשבות בצדדים עקב המצב.

27. כפי שחידד והבהיר כב' השופט אורן שוורץ [ת"א (מרכז) 13276-10-18 מרק משה בושמיץ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה, (פורסם: 22.11.22):

"אין חולק כי קיימת עדיפות לשמיעת חקירתו של העד באולם בית המשפט ובקרבה פיזית לפרקליטי הצדדים ולשופט. אולם, גם בימינו אנו מוטלות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

מגבלות שונות על באי בית המשפט - עטיית מסכות והצבת חוצצים עשויים פולימר שקוף בין דוכן העדים לבין השופט שיושב בדיון. אלה וגם אלה מפחיתים את האינטראקציה שבין העד לבין השופט, אך הם מחוייבי המציאות. בדומה, במקרים בהם קיים קושי משמעותי של עד להתייצב באולם בית המשפט מפאת גילו ועקב התפשטות מגפת הקורונה, אין מנוס מגילוי גמישות והסתייעות באמצעים טכנולוגיים על מנת לקיים חקירה אפקטיבית במסגרת האפשרויות הקיימות".

28. אך לטעמי יש להסתפק בהיוועדות חזותית בכלל, ובפרט במקרה של בדיקה רפואית של מומחה מטעם בית המשפט – רק במקרים מאוד נדירים; ואינני מוצא כי בנסיבות עניינינו ניתן לוותר על ההתרשמות הבלתי-אמצעית שבמפגש פנים אל פנים של המומחה עם התובעת, ולא – דרך הזום.

29. גם הפסיקה העכשווית נותנת את הבכורה להתרשמות של פנים מול פנים, באורח בלתי-אמצעי [רע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד שומה בעכו (פורסם: 18.7.21)], כלהלן:

"כלל הוא, ולעניין זה אין שוני בין הליכים אזרחיים לבין ערעורי מס, כי העדת עד מחוץ לתחום השיפוט או באמצעות היוועדות חזותית, תתאפשר במקרים חריגים המצדיקים זאת בלבד, וכי "דרך המלך" עודנה שמיעת העדים באולם בית המשפט בפני המותב המנהל את הדיון, על מנת שיוכל להתרשם באופן ישיר ובלתי-אמצעי מן העדות. השיקולים המנחים בבחינת בקשה להעדה מחוץ לישראל או באמצעות היוועדות חזותית הם שהבקשה הוגשה בתום לב; כי העדות רלוונטית לשאלות העומדות במחלוקת; וכי קיימת "סיבה טובה" לכך שהעד אינו יכול למסור את עדותו בבית המשפט בישראל עניין גהל, שם; רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין], פורסם בנבו [פסקה 8 (24.9.2007) להלן: עניין דורי; רע"א 1920/12 לוינגר נ' עו"ד פונזר, כונסת הנכסים], פורסם בנבו [פסקאות 7-8. (3.5.2012) בית המשפט מקפיד במיוחד בבחינת התקיימותן של דרישות אלה כאשר מדובר בעדות התובע, כבעניינינו (ע"א 51/84 בירד-קלינגהופר נ' בלום, פ"ד ו 198, 207 (1952) עניין דורי, שם; עניין פלוני, שם). אכן, בהינתן מגפת הקורונה בה אנו מצויים, ניתן וראוי לגלות התחשבות בעדים, ואף בצדדים, שאינם יכולים להתייצב לעדות בבית משפט מסיבות הקשורות במצב התחלואה הנוכחי ומגבלות התנועה המוטלות בעקבותיו (השוו רע"א 6128/20 בשביל הכבוד בע"מ נ' מור [פורסם בנבו] (3.9.2020) רע"א 7463/20 אובצ'ינקוב נ' סופר [פורסם בנבו] (10.12.2020))" (ההדגשה בקו - הוספה).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

30. אם כן, נדרשת בחינה קונקרטיית; ובהתאם, בחנתי את הבקשה על מנת לראות **מדוע התובעת אינה יכולה להגיע לבית המשפט ועד כמה ראוי להתחשב בקשייה?**
31. באשר לטענות בענין סיכון לבריאות ומצב כלכלי, אתייחס להלן.
32. לגבי הסיכון הבריאותי הנתען, אציין ראשית, למיטב הבנתי, עד עתה - לא הודע על הגבלות תנועה בין ארה"ב לישראל. טוען בא-כוח התובעת כי לפי הבנתו התובעת איננה מחוסנת. לטעמי, אין לקבל טענה זו כטענה המקנה זכות להיוועצות חזותית. הבחירה להתחסן או לא - היא אישית; ועל כן - רשאי אדם לבחור האם להתחסן או לא תוך מאזן שיקולים אישיים שלו. עם זאת, אדם שלא מתחסן מקבל עליו מכללא את הסיכונים הנלווים. כפי שאדם שמחוסן היה נקרא לבית המשפט לנהל את תביעתו מול בית המשפט, כך גם אדם שאיננו מחוסן עשוי להיקרא לבית המשפט.
33. מגפת הקורונה וסיכוני ווריאנט האומיקרון שמעלה את מספרי החולים, היא אמנם עובדה קיימת; אך ראשית יכול שנראים סימנים לשינוי לטובה במגמה. ומכל מקום, המדיניות הציבורית בהקשר של המניעות שיוצרת הקורונה המצטיירת לאחרונה היא חופשית יותר (ביטול התו הסגול), תוך מתן משקל לצרכים הנוספים של הציבור, לענייננו - לרבות בירור האמת ועריכת בדיקה יסודית ומקצועית על ידי המומחה שמונה בנדון.
34. למרות הרצון להקל על עדים בכלל, ובענייננו - התובעת, כפי שהודגש לעיל המחלוקת שבפנינו ושבגינה מונה המומחה, היא לגבי עצם קיומה של הנכות הנתענת, שיעורה וגורמיה, ועל כן לקביעות המומחה משקל שמצדיק הקפדה על אמינות, יסודיות ומקצועיות הבדיקה.
35. עצם הסכמתו של המומחה לשקול הסתפקות בבדיקת התובעת באמצעות הזום, בכפוף להסכמה מצד כל הצדדים, איננה מלמדת כי מדובר באפשרות המיטבית. מכל מקום, לפי הדין, בית המשפט הוא זה שבסופו של יום קובע את הנכות הרפואית, לאחר שמכלול הראיות לפניו, לרבות חוות דעת המומחים השונים. על כן, קיימת חשיבות לאופן בו בית המשפט רואה את ענין המצע התשתיתי הראוי של אופן בדיקת התובעת על ידי המומחה מטעמו. בהתחשב באמור, אין לאפשר הותרת ספק שעלול להתעורר אצל בית המשפט למול חוות הדעת הרפואיות של מי מהמומחים מטעם הצדדים, שכאמור - **כן** בדקו את התובעת בפגישה פנים אל פנים, אך משום שהתרנו להסתפק בבדיקה באמצעות הזום, כאמור.
36. פסיקה נרחבת מלמדת כי המומחה הרפואי מהווה ידו הארוכה של בית המשפט. כפי שהזכיר כב' השופט ג'ובראן בעניין [ע"א 916-05 שרון כדר נ' פרופסור יובל הרישנו (פורסם: 28.11.07)]:

"בית משפט זה חזר והדגיש לא פעם את חשיבות מינויו של מומחה מטעם בית המשפט. המומחה הוא ידו הארוכה של בית המשפט. ישנה חשיבות רבה לעדות מומחה ממונה נטרלי, ככלי מתווך בין עולם הרפואה לאולם בית המשפט ומאפשר לבית המשפט לקבל חוות דעת ברורה מטעמו שלו בנושאים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 10025-04-17

ת"א 50490-05-17

הטעונים מומחיות, בבחינת "אל נא תעזב אותנו...והיית לנו לעיניים"
(במדבר, י, לא)."

37. בסופו של יום, מסתמך בית המשפט על דברי המומחה ובסיוע האנמנוזה שגבה, התרשמותו ודעתו כפי שמשקפת מחוות דעתו - מקבל את ההכרעה הראויה לסיטואציה. בסיטואציה הנוכחית, אני מוצא לקבוע כי על מנת שהמומחה יוכל להתרשם בדרך המיטבית ולבצע עבודה מקצועית ומדוייקת, עליו לבצע את הבדיקה בארץ ולא דרך היוועדות חזותית. אין מדובר במקרה שתואם את אותם מקרים חריגים, שכן מאפשרים שמיעת עדות בהיוועדות חזותית.

38. לגבי הטענה בענין מצבה הכלכלי של התובעת, לא די באופן בו הוצגה על מנת שתהווה הצדקה להסתפק בנסיבות בהיוועדות חזותית. התובעת בחרה להתגורר בארה"ב תוך ניהול תביעה בישראל. בשל עובדה זו, ניתן להתחשב במועדים שיקבעו בנדון, לרבות - לבדיקת התובעת, אך לא מצאתי כי יש לאפשר דילוג על שלב הבדיקה הפרונטלית.

39. בשולי הדברים, אפנה כי בהתאם להוראת תקנות סדר הדין הנוהגות כיום, אין זכות אוטומטית למתן תשובה לתגובת המשיב בבקשה. בהתאם, ראוי היה שטרם הגשת תשובה מטעם התובעת לתגובה מטעם הנתבעים לבקשת התובעת, היה מבוקש מטעם התובעת - אישור בית המשפט להגשת תשובה לתגובה.

40. אשר על כן, אני מוצא כי דין הבקשה להידחות.

41. בנסיבות, בהן מדובר בבקשה שנראה כי היה מקום לדון ולהכריע בה, לא מצאתי לחייב בהוצאות.

42. הנחיות למומחה ניתנות במקביל להחלטה זו.

43. המזכירות תוודא כי ההחלטה תועבר לצדדים בהקדם.

ניתנה היום, י"ב אדר א' תשפ"ב, 13 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

משה תדמור ברנשטיין, שופט

